

UTRECHTSCH

PROVINCIALE STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat het door den Heer Staatsraad Gouverneur der Provincie Utrecht, executair verlaarde primitieve kohieren voor de belasting op het Personeel der wijk G en het schattings kohier derzelver belasting der wijk D dezer gemeente, dienst 1850/51, aan de heeren Ontvangers der Directe Belastingen, 1ste afd. Afd., Kantoor houdende voor de 1ste afd. aan het St. Pieters Kerkhof, en voor de 2de afd. aan het Hieronymusplein, zijn ter hand gesteld, aan wie ieder verplicht is, zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht den 16. Aug. 1880. De Burgemeester voornoemd, N. P. J. KIEN.

KENNISGEVING.

De Burgemeester der stad Utrecht, Gelet op art. 31 in verband tot artikel 119 der wet van 4 July 1880 (Staatsblad no. 377), regende het klooster en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, mitgaders den rooster hunner afzetting;

Brengt ter kennis der belanghebbende ingezetenen, dat de lijsten, de personen aanwijzende, die tot het kiezen van leden van de Tweede Kamer en van de Provinciale Staten bevoegd zijn, op heden zijn gesloten — aan het stadhuis aangeplakt en op stads secretarie voor een ieder ter inzage nedergelegd.

Utrecht den 15. Augustus 1880. De Burgemeester voornoemd, N. P. J. KIEN.

ITALIE.

TURIJN 7 Augustus.

Het gedrag der geestelijken bij den dood van onzen minister, Santa Rosa is, nog het onderwerp van alle gesprekken. Het volk is op de geestelijken zodanig verbitterd, dat het al de glazen bij den pastoor Pitavino verbrijzeld heeft, en de militaire magt verdere gewelddadigheden heeft moeten veranderen. Onze minister van handel en akkerbouw Santa Rosa had wegens zijne kwijnende gezondheid reeds zijn ontslag gevraagd, doch de Koning had het hem niet verleend. Hij was een kundig en verstandig mensch; schrijver van eenige geschiedkundige werken. Na dat Karel Albert in 1847 eenige liberale reformen aan het land had geschonken, stelde Santa Rosa aan den municipalen raad van Turijn voor, om den Koning eene deputatie te zenden, om eene constitutie te verzoeken. Het geheele volk juichte dit denkbeeld toe, en hierdoor verwierf hij de liefde des volks. Hij stierf aan de teering in den ouderdom van 45 jaren.

Toen hij den dood voelde naderen, verlangde hij den geestelijken van zijn kerkspel, om van hem het sacrament te ontvangen. Deze, de pastoor Pitavino, weigerde den stervende te bezoeken. Bij herhaling ingemoedigd, verscheen hij eindelijk, doch verklaarde den stervende, dat hij hem het sacrament niet kon toedienen, dewijl Santa Rosa een lid van het ministerie was, welk de wet Siccardi had doorgedreven. Slechts onder eene voorwaarde wilde hij aan zijn verzoek voldoen, namelijk, wanneer Santa Rosa schriftelijk of in tegenwoordigheid van 4 getuigen zich tegen de wet zou verklaren en dus zijne vroegere toestemming aan dezelve zou herroepen. Santa Rosa verbiet zich van zijn ziekbed, en ziede met een hoerbare stem: „Ik heb voor die wet ge-

stemd, dewijl ik ze heilzaam voor den Staat hield; „ik zoude, op dezen oogenblik nog hetzelfde doen, „zoo ik het nog niet gedaan had. Mijn geweten „laat mij niet toe, dat ik mijne toestemming terug „neme. „Ik verzoek u, ik bid u, doet gij uw „plicht als geestelijke.“ Vermoed zink de stervende in zijn hoofdkussen. De leden van zijn gezin, diep getroffen, wilden den geestelijken bewegen; doch te vergeefs. Deze hernam het woord, en trachte den minister op allerhande wijzen te overreden. Toen de rede van Pitavino een dreigenden toon aannam, verhiel de minister zich nogmaals met groote moeite, bestrafte den geestelijken en wees hem de deur. Deze vertrok, en een half uur daarna gaf Santa Rosa den geest. Denzelfden avond weigerde Pitavino aan de troosteloze familie om het lijk in de Karlekerk toe te laten, en wel, zoo hij zeide, op het uitdrukkelijk bevel van den aartsbisschop van Turijn. Toen de minister van oorlog, de heer Lamormora, deze hardnekkigheid van den aartsbisschop vernam, snelde hij naar zijnen vroegeren vriend, om deze te bewegen; doch te vergeefs. Hij deed daarop den ministers-raad beleggen, om hierover te beraadslagen. Op voordragt van den minister d'Azeglio, werd besloten, een luitenant der Carabiniers met een detachement dier troepen naar den aartsbisschop te zenden, en dezen te zeggen, dat indien hij zijne toestemming niet onmiddellijk gaf, men hem over de grenzen zou brengen, waartoe zij order hadden. Nu de aartsbisschop het gevaar inszag, gaf hij zijne toestemming aan den pastoor. Toen de inwoners echter het gedrag van de heeren Pitavino en Franzoni vernamen, werden zij zoo gramstorig en waren zoo dreigende, dat men de troepen moest doen uittrekken en daarna consigneren, om de orde te handhaven. Des avonds was de Piazza di S. Carlo met duizende menschen opgevuld, die openlijk wraak schreeuwden. De nationale garde bezette de plaats en de huizen van de bedreigde geestelijken, doch had niet kunnen beletten, dat men bij den pastoor de glazen met steenen verbrijzelde. De opschudding duurde tot des avonds 11 ure.

Des morgens, om 7 ure, had de plegtige begrafenis van Santa Rosa in de Karlekerk plaats, onder een verschrikkelijk volksgebrang. De nationale garde, de stedelijke beambten, de ministers en andere autoriteiten vergezelden het lijk tot in de kerk, waarin eene groote zielmis met veel plegtigheid werd gehouden.

Toen de pastoor Pitavino heden morgen zijn huis verliet, zou hij het slagtoffer der volkswoede zijn geworden, zoo de nationale garde hem niet uit de magt der menigte gered had, en gevangen had medegevoerd. (Kön. Zeitung.)

TURIJN 8 Augustus.

De kwestie met den aartsbisschop van Turijn en de regering krijgt een nog dreigender aanzien.

De regering heeft, wil men, besloten tegen de geestelijkheid de krachtigste maatregelen te nemen, waartoe zij zich verplicht rekent, ten gevolge van het laatste gedrag der geestelijkheid, bij den dood van den minister Santa Rosa. De aartsbisschop Franzoni is op nieuw in hechtenis genomen, en in het fort Fenestrelles opgesloten. De broeders van dienst, die

de wijding van het lijk des minister gevestigd hebben, zijn uit Turijn verbannen en naar Alexandrie en Saluzzo overgebracht. De papieren van het klooster, zijn in beslag genomen.

Men verwacht eene afbreking van de politieke betrekkingen met Rome. Reeds heeft de senator Sauli, tot gezant te Rome benoemd, bevel ontvangen om niet te vertrekken.

De houding van Frankrijk in deze zaak is zeer geruststellende voor Piemon. De Fransche minister heeft namelijk de begrafenis van den minister bijgewoond, en zou zich, naar men verzekert, sterk tegen den aartsbisschop en de geestelijkheid hebben uitgelaten.

TURIJN 9 Augustus.

De aartsbisschop Franzoni zal door de gewone rechtbank worden gevond.

In het aartsbisschoppelijk paleis heeft huisonderzoek plaats gehad, en daarbij heeft men papieren gevonden, waaruit blijkt, dat de aartsbisschop strafbare briefwisseling onderhield met de absolutistische hoofden te Napels en Weenen tegen het Gouvernement. De regering heeft gisteren avond een koerier naar Rome gezonden, om te bewerken, dat de aartsbisschop Franzoni zijne geestelijke waardigheid nederlegge, aangezien hij niet meer in vrijheid kan gesteld worden.

De Armonia, het dagblad der geestelijken, heeft opgehouden te verschijnen.

De strenge maatregelen van het bestuur tegen de geestelijken hebben de gemoeiden tot bedaren gebracht.

DUI TSCHLAND.

WEENEN 13 Augustus.

Het vertrek van den Keizer is op den 14. Augustus bepaald.

Uit de Oostenrijksche Staten hebben zich reeds 460 personen aangemeld, om voorwarpen naar de tentenstelling te Londen te zenden.

Het 3de armeekorps is met 13 bataillons (15,000 man) vermindert.

5 pCt. 96 $\frac{1}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 87 $\frac{1}{4}$; bank 1168.

13. Aug. 5 pCt. 96 $\frac{1}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 84 $\frac{1}{4}$; bank 1168.

ALTONA 13 Augustus.

De Deensche gevangenen zijn heden nacht hier vrij onrustig en oproerig geweest.

Gisteren kondigde men in Rendsburg aan, dat er beweging bij de Deensche voorposten werd opgemerkt, doch dit is een valsch alarm geweest. Alleen hebben een paar patrouilles op elkander gestoten, en is een Deensche ruiter gevangen genomen. De brug over de Sörge is door de onzen vernield.

De Deenen hebben in het voorposten gevecht bij Dürenstadt, op den 8 Aug., 10 dooden en 8 gekwetsten verloren.

FRANKFORT 13 Augustus.

De zaak van Sleeswijk Holstein wordt hier in ernstige overweging genomen. De heer v. Bulow verklaart, dat het Duitsche legerkorps zal stellen, om het vestige gevecht van Denemarken in Holstein te handhaven. Men wil dat het 10. armeekorps moet beschikbaar worden gemaakt. Hetzelfde legerkorps uit Hannover met 13,054 man, uit Braunschweig met

2098, Mecklenburg met 4298, Oldenburg met 2298, de Hanseesteden met 2190 man; in het geheel 28,067 man, en Lauenburg met 3600 man.

FRANKRIJK.

Augustus.

De president der Republiek heeft zich gisteren te Tenenre van opgehouden, en is in dat plaatsje met vreemde ontvanger. Spoedig daarop heeft hij zijne reis naar Dijon voortgezet, in welke stad hij zou vernachten.

De vertoefplaats der Republiek Parijs te verlaten, de president der Republiek van 25, welke gedurende de laatste zitting moeten houden, verlaten de hoofdstad. Op de eerste vergadering van gisteren ontbraken zeer velen.

De vijandelijkheid worden dagelijks leviger tussen de Bonapartisten en legitimisten. De bladen van het Elysée randen met de uiterste hevigheid de legitimisten aan, die zich naar Wiesbaden begaven.

Van den anderen kant liet men de toeken der legitimisten, alsoo als de *Union* en de *Opinion Publique*, dat is te zeggen de gematigden en de overduidelijke, niet minder hevig uitvaren tegen de kwestien van de herziening der Constitutie, de verlenging van de Presidents magt, de militaire banquetten en de reis in de eestelijke departementen. Vooral waren zij warmte dit tegen de militaire banquetten. — Het is opmerkelijk, dat ook generaal Changarnier tegen die banquetten zich heeft uitgelaten. Zelfs spreekt men van een nota, welke hij, volgens sommigen, door een zijner vrienden, in de *Ordre* heeft doen bekend maken, waarin hij zijne werontwaardiging er over te kennen geeft.

— Li. Zaterdag te vijf ure in den morgen is de zich noemende *Hercle*, hoofd van het geheime gebootschap *Némésis*, op de plaats du *Chatelet* gevangen genomen. Hij is een man van veel energie en begaafdheid, en ex-kapitein der Montagnards. Hij onderhield drukke briefwisseling met de Londensche vrienden.

— Het *Pouvoir* is woedend, om dat *Leo de Laborde*, lid van de commissie van 25, de vrijheid heeft genomen om Wiesbaden te bezoeken.

— De ex-minister *Tette*, den driejarigen gevangtjijd volbragt hebbende, tot welken hij door het hof der Pairs was verwezen, is heden in vrijheid gesteld.

PARIS 13 Augustus.

Van de reis des Presidents is niets naders bekend, dan dat hij te Dyon is aangekomen, en aldaar feestelijk onthaald is. Zal hem dit overal te beurt vallen? Wij mogen dit niet betwijfelen, in weerwil dat de stedelijke raad van Straatsburg geweigerd heeft, een speciaal fonds te stemmen ter bestrijding van de kosten voor het onthaal van den eersten ambtenaar der republiek benoemd. Dit besluit maakt eene uitzondering op die, welke de stedelijke raden van andere door den president te bezoeken plaatsen genomen hebben. Overal haast men zich toch om credieten te stemmen voor feestelijke ontvangsten en feesten. In Straatsburg zal men althans tot particuliere inschrijvingen de toevlugt moeten nemen.

— De Franche Academie heeft zondag eene openbare zitting gehouden, onder voorzitterschap van den heer de Salvandy, tot uitdeeling der prijzen van Monthijon. Als prijs der wel sprekenheid was voorgesteld eene lofrede van mevrouw de Staël. Deze prijs werd toegewezen aan den heer Baudrillat, wiens verhandeling in deze zitting werd voorgelezen. De buitengewone prijs van 10,000 fr. voor het beste dramatische voortbrengsel werd verdeeld tusschen den heer de Lamoignon, schrijver van de *Gabrielle*, die 7,000 fr. ontving, en den heer Auvau, schrijver van de *Revue de l'Eschylus*, wien eene medaille van 3,000 fr. werd toegekend. De prijs van den baron Gobert is aan den heer A. Thierry toegewezen. De prijs van den graaf Maille-Latour-Ladry, tot aanmoediging van eenen verdienstelijken beoefenaar letterkundige, is toegewezen aan den heer Lacombe.

De anti-clerikale redevoering van den minister de *Revue* is buitengewoon sterk toegejuicht, zoowel door de algemeene publiek als door de studerende jeugd. Door meende blijken te geven van hare sympathie voor de nieuwe wetten op het onderwijs. Om diezelfde reden werd ook de

heer *Parieu* in de stad met een uitbundig gejuich ontvangen. De heer *Parieu* zal dus eerlang met eene hevige vijandschap met de geestelijkheid te kampen hebben, welke laatste gehoopt had dat de nieuwe wet op het onderwijs in haren geest zou zijn toegepast, iets waartoe de minister niet gemakkelijk te brengen zal zijn.

Met spreke veel van twisten tusschen de generaal *Changarnier* en *Baraguay d'Hilliers*. Deze laatste zou veel meer met de Elysée sympathiseren dan de eerste. De afkeuring van de militaire ban-

quetten door generaal *Changarnier* zal een heftig gevoelen veroorzaken. Met de eerste van den admiraal *Deschenes* is te Cherbourg aangekomen, en bestaat uit 13 schepen: 6 fregatten, een stoom-fregat, 5 stoom-voortjenden, en een eiland-voort. Sedert 1786, tijdens de reis van Lodewijk XVI, heeft men aldaar zulk eene scheepsmagt niet bijeen gezien.

— De fondsen zijn heden genoteerd: 3 pCt. 58; 58,15; 58,05. 5 pCt. 96,90; 96,85; 96,80, gebleven 96,70. Bankact. 2335 à 2330. Sp. 33; 3 pCt. 37 1/2. Russ. 4 1/2 pCt. 96 3/8. Rom. 79 1/2; N. L. 79. Piemont 85,20. Belg. 100 3/4.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE 13 Augustus.

De luit-generaal, chef van 's Konings militaire huis, heeft bekend gemaakt, dat Z. M. de Koning, op Woensdag, den 21. Augustus aanstaande, des morgens ten tien ure, aan het Paleis alhier, audientie zal verleen en aan generaals, hoofdofficieren, officieren en verdere militairen, civiele autoriteiten, commissien en particulieren.

Degenen, die tot deze audientie verlangen te worden toegelaten, worden uitgenoodigd, zich in te schrijven op eene der lijsten, welke daartoe aan gezegd Paleis gereed zullen liggen van heden af aan tot den 19. des namiddags ten vier ure, op welken tijd die lijsten zullen worden gesloten.

— Bij besluit van den 9. Aug. heeft Z. M. de Koning goedgevonden aan den heer *J. van Boom*, pianist en componist te Stockholm, geboortig van Utrecht, vergunning te verleen tot het aan nemen en dragen van de onderscheidingsteekenen van ridder der Wasa-orde, hem door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen geschonken. (Staats-Cl.)

's GRAVENHAGE 14 Augustus.

In de heden gehoudene veiling der Galerij van wijlen Z. M. Willem II., is onder anderen no. 116 van de Spaansche school, *Maria Hemelvaart*, door *Morillo*, verkocht voor f 36,000 aan den heer *Roos*; en hebben de nos. 120 en 121, twee Portretten, door *Velasquez*, te samen gegolden f 38,850; koopt de heer *Brunnet*.

— In een brief van den 12. Aug. aan de kiezers te Gorinchem, heeft de heer *A. Bozman* verzocht niet in aanmerking te komen bij de ophanden zijnde verkiezing van leden voor de Tweede Kamer.

ROTTERDAM 14 Aug.

Zr. Ms. stoomschip *Suriname*, luitenant 1ste klasse *G. Fabius*, is zaterdag van Hellevoetsluis naar de Noordzee vertrokken.

Gisteren morgen is te Hellevoetsluis binnengekomen Zr. Ms. stoomschip *Cycloop*, onder bevel van den kapit.-luit. ter zee *A. J. de Smit van den Broeke*, van Texel.

Heden morgen is Zr. Ms. schoener *Atalante*, luit. ter zee 2de kl. *A. Klerck*, van Hellevoetsluis naar Texel vertrokken.

Den 12. dezer is met O. Z. O. wind van Vlissingen naar de Noordzee gezeld Zr. Ms. korvet *Sumatra*, onder bevel van den kapit.-luit. ter zee *Hooft*.

GRONINGEN 13 Augustus.

In verband met het bericht uit Utrecht, nopens de zeer aanzienlijke hoeveelheid regen, aldaar in den nacht van den 6. op den 7. dezer gevallen, vermelden wij, dat ook te dezer stede in de laatste dagen eene aanmerkelijke hoeveelheid water gevallen is, zoo als blijkt, uit de volgende naauwkeurige opgave: van den 6. tot den 7. 11,1 strepen; van den 7. tot den 8. 2,1; — van den 8. tot den 9. 7,9; — en van den 9. tot den 10. de groote hoeveelheid van 23,4 strepen. — Wij teekenen hier tevens bij aan, dat in laatstgemelden nacht te gelijker tijd een vrij hevig onweder heeft gewoed. (Gron. Cl.)

UTRECHT 15 Augustus.

Wij kunnen met zekerheid berichten, dat gisteren in het Provinciaal Hoofdkiesdistrict Ysselstein eene Kiesvereeniging is tot stand gekomen, die op de volgende gronden, waarop zij gevestigd is, op welken gronden zij als duurzaamheid belooft. De Kiesvereeniging is onderscheidene deelen van het district Ysselstein, die gekomen en allen bekend als mannen van een zekeren karakter waren spoedig eenstemmig om de Kiesvereeniging, die op den voorgaand werden gesteld, een commissie tot leiding, uitbreiding en bestuur werd gekozen, eene naamlijst van mannen, die bij de verkiezingen lidmaatschap der Provinciale Staten vooral in aanmerking

— Te Amersfoort is den 13. Aug. 1850 in eene voorloopige vergadering van kiezers tot stand gebracht de kiezers vereeniging: *Eendragt*, ten einde het doen van goede keuzen voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de Provinciale Staten bevorderlijk te zijn. Het bestuur dezer vereeniging bestaat uit de heeren *mr. J. van Dam van Isselt*, *mr. J. Scheltus van Leusden*, *mr. J. de Louter*, *J. J. M. Gordon*, *H. G. van den Bergh* en *mr. L. Zegers Veeckens*, knunnende al de kiezers in het hoofd-kiesdistrict Amersfoort deel nemen aan die vereeniging, mits bij voornoemde heeren mondeling of schriftelijk (in het laatste geval postvrij) zich anmeldende, onder verklaring, dat zij met de overige leden der vereeniging zich ten doel stellen eenen gepasten vooruitgang en beauniging door vereenvoudiging.

— Een brief van eenige kiezers in het district Amersfoort tegen de kandidatuur van den heer *de Kempnaer*, knnnen wij niet opneemen, omdat de oordeelveling over dien eend-minister in veel te heftige woorden is vervat.

GORINCHEM 15 Aug.

Men verneemt met genoegen, dat de Heer *Seabrugger*, Predikant bij de Luthersche gemeente alhier, zich gedrongen gevoeld heeft, om voor de nominatie der Luthersche gemeente te Hoorn, waarop hij, ter vervulling der vacature aldaar, geplaatst was, te bedanken.

— 15 Aug. Op heden zijn de miliciens der ligting van 1849 bij de verschillende korpsen Infanterie en Artillerie alhier in den wapenhandel geoefend, met groot verlof naar de hoofdplaatsen der provincien, en van daar naar hunne haardsteden vertrokken.

— De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen heeft den 13. Aug. haar 66e algemeene Vergadering te Amsterdam gehouden. De hoogleeraar *Veth* heeft gesproken over den toestand en de behoeften van het onderwijs der Jeugd in Neerland's Indië. De maatschappij telt thans 289 afdelingen, bevattende 13,792 leden. Er is bepaald, om aan 97 personen voor edelmoedige bedrijven ereblijken toe te knnen. Het getal departementale Leesbibliotheken bedraagt 245.

De instandhouding van *Bewaar*-, *Herhaling*- en *Zangscholen*, enz., heeft dit jaar eene niet onbelangrijke uitgave veroorzaakt van circa f 9000. Niettegenstaande deze omstandigheid verkeeren de geldmiddelen der Maatschappij evenwel in eenen gunstigen staat.

Als een regt verblijdend verschijnsel beschouwt het Hoofdbestuur de oprigting van eene Maatschappij: *Tot Nut der Israëlieten*, in Nederland. Het blijkt dat deze nieuwe stichting op haren weg een gelijk doel beoogt als de Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, die dan ook hare welgezinde hulpvaardigheid aan genoemde Instelling heeft toegezegd.

TEXEL 14 Augustus. De wind N. Oost.

Naar zee gezeld: *Amicitia*, kap. *B. J. Wiggers*, en Noord-Holland, kap. *J. C. Overeem*, beide naar Suriname, *Raphaël*, kap. *J. A. Buikes*, naar Curaçao, en *Catharina*, kap. *J. Edwards*, naar New-York.

Verkiezingen.

De aanbeveling der gematigde Godsdienstige en Staatkundige beginselen in de twee artikels van den *Opmerker*, (*Utrechtsehe Provinciale en Stads-Courant*, No. 25 en No. 27), bij voorskrift boven de nitersten, waaraan zich ultra-Protestantsche en Roomsche-Catholische dagbladen hechten, kan aanleiding geven, dat men ons oprijven, als een onvoorwaardelijk bewonderaar van de *Trimmers* (drijvers of dobberaars), van het juiste milieu, (in goedbaai, de *evenwighthouders*), beschouwde. Misskenning van zijne beginselen zou het zijn, dat het *Godsdienstige* meent hij aan ieder individu alleen de eigene meening of geloof, of wat men als geloof hanteert, en waaraan men zich onderwerpen wil, niet en ongestoord te laten, zonder eenige bevoegdheid van anders denkenden te kennen, om den individuele eigene meeningen en geloof, minner zij te magneeder trouwe bestaan, te verpordenen, zodat hij kennelijke huichelaars alleen uitzondert. Maar in het *staatkundige* staat de zoogenaamde *middele partij*, naar zijne meening, daartevens gezamenlijk op eenen lijn. In het *godsdienstige* is niemand voor de ingevingen van zijnen geest, noch voor de uitvloeiels daarvan tot zijn geloof leidende, rekenschap schuldig aan God. In het *staatkundige*, even als in het algemeen in het maatschappelijke en stoffelijke, echter ook aan de menschen, aan de maatschappij, waarin men leeft, en zelfs aan geheel het menschedom. *Staatkundige* begrippen en handelingen zijn daarom aan de beoordeeling van anders denkenden veel, en de waarheid der geschiedenis is derzelver toetssteen. Zoo is het zeer eenzijdig de zoogenaamde politieke middelpartij te willen voorstellen (zie de *Nederlander* van den 12. Augustus 1850, het uit de Nederlandsche Roomsche Cath. stemmen overgenomen artikel) als een onverdeelde partij, die in haar geheel ten eenemale stelselloos zou zijn in godsdienstigen en politieken zin. Men verdaale haar ten allerminste in twee hoofd afdelingen, als de *dobberaars* en de *evenwighthouders*. De eersten staan werkelijk aan alle winden en stroomen bloot, maar kunne son, die ze nimmer uit het oog verliezen, en waaraan ze zelfs de kortstondige verduisteringen zonden willen vernietigen, is het individueel eigen belang. Zij zijn overigens, en dus uit het oogpunt van algemeen belang, werkelijk stelselloos en beginselloos, dat hen goedstemmen doet wat zij afkeuren. Zij zijn gevaarlijk wanneer zij tot magt komen, om dat men vooraf niet weten kan welke richting ze zullen nemen en tot hoe ver hunne gelden-heerschacht hen weglepen zal. Zij misleiden en bedriegen de partij, die hen opstelde, gereedelijk om hun wezenlijk of gemeend eigenbelang en zijn altijd bereid om even eens weder de partij te verlaten, die hen opneemt, zoodra zij wanen, dat hun eigen belang het gebiedt. De jaren 1848-1850 bevesten het. De anderen maken zich de lessen der geschiedenis ten nutte, maar passen die geenszins, om een nitsluitende richtings-wilke, zoo toe, als de leiders der dagbladen, die hier worden bestreden, en als de revolutionairen. Zij zetten meer dan alle allen de behoeven en de veranderingen van den tijd, dien men beleef, vooruit, en deze toetsen zij onbetwistbaar de geschiedenis. Hun oordeel wordt dus door het belang en welzijn des algemeens, zoo wel in geestelijken als in stoffelijken zin, beheerscht, en zij zijn zowel *Conservatieven* (behouders) als de *Ultra's*, met dit veel beslissend onderscheid evenwel, dat de *Ultra-conservatieven* vasthouden aan eenen recht tot terugwerking en aan het doen zegenieren van hunne beginsels, zowel in het geestelijke als in het stoffelijke, terwijl de *gematigde-Conservatieven* of *evenwighthouders*, geene terugwerking beoogen en slechts aan het opofferen van het heerschende en wettelijk bestaande tegenstand bieden, wanneer dit opofferen, op geschiedkundige, staats- en staatsrechtkundige gronden, naar hunne meening voor het algemeen, in de gegeven omstandigheden, tijdelijk schadelijk kan zijn, van gantscher harte daartegen bevorderend, (in zoo verre dus tevens meenen van verandering of zelfs in der *Ultra's* oog revolutionairen), alles wat tot vermeerdering van het welzijn des algemeens strekken of leiden kan, al verijdeit het dan ook de verwezenlijking der door de *Ultra-Conservatieven* gewenschte terugtrek, — al zouden

dan ook velen der gematigden gaarne ongedaan hebben willen gelaten, wat in de beide laatste jaren doorgedrongen is, maar dat zij nu als *fait accompli*, tot punt van uitgang aannemen. Dezen zijn dus geenszins stelselloos noch beginselloos, maar stemmen en handelen overeenkomstig die politieke zienswijze, welke zij deugdzamer schatten dan die der *Ultra's*, in welke richting ook.

Ook Spanje levert ons een sprekend voorbeeld van het overwigt dat in het zegenieren van gematigde staatkundige beginselen gelegen; — Spanje, dat eenen lang onder geestelijken dwang gebukt, de voornaamste bronnen van welvaart, magt en rijkdom verloor, dat onlangs nog ten ergste geteisterd door *Ultra Godsdienstige* en *Staatkundige* zoowel als door de daartegenover gestaan hebbende revolutionen, thans reeds geworden is een toonbeeld van orde en rust, hoewel nog niet van die goede trouw, welke er mede gepaard moet gaan, om onverdeelde lof te verdienen.

De intrigante — dus valsche politiek van lord Palmerston, in Englands schijnbaar belang, dreigde in 1848 Spanje andermaal in een poel van verwarring en van ellende te zullen storten, waaruit het zich pas langzaam had begonnen te verheffen, en zou daarin waarschijnlijk zijn geslaagd, zoo niet de groote en schrandere *Narvaez*, in behoudenden zin, de waarborgen der grondwet had laten opheffen om tegen den invloed der fransche revolutionairen in tijds gewapend te zijn, en de spaansche revolutionairen en tegenoverstaande godsdienstige en staatkundige *ultra's* in bedwang te kunnen houden. Tegen Engeland vooral, heeft hem de zich aangematigde autoeratische magt, gediend, daar lord Palmerston zich heeft kunnen verbeelden, van strafloos eenerevolutie te mogen aansnoeken, en zoo hij was geslaagd te laten zegenieren, om den loef af te steken aan den Franschen invloed in Spanje, die hij na de Fransche revolutie meende te snikken, door Engeland zich in de Spaansche revolutie te laten initiëren en identificeren. Waardiglijk en krachtvol was in deze verwikkelde en moeilijke omstandigheden des heeren *Narvaez* gedrag, aan den ridderslijken tijd der Spaansche Monarchie herinnerende; maar het beste deel der natie schaande zich daarom ook om hem, en om zijne, de zelfstandigheid, onafhankelijkheid en welvaart van troon en vaderland reddende, evenwigt houdende maatregelen te schragen, en om zoowel de revolutionairen als de *ultra-godsdienstige* en monarchale *ultra's* te bedwingen, die allen ootrogenende en voor langen duur kortwiekende, de eerste door verstandiger maatregelen in de stoffelijke belangen, de beide andere, door de geestelijkheid, zonder leerstellingen te kwetsen, afhankelijk te maken aan het wereldlijk binnenlandsch gezag. Sedert de troonbeklimming van *Isabella II*, aanvankelijk onder het regentschap van hare moeder, dagteekent in Spanje het zegenieren van de gematigde of middelpartij, even als in Engeland, sedert de troonsbeklimming van *Willem III van Oranje* met diens gemalin *Maria*. Van dat tijdstip af, geniet het, zoo lang onderdrukte Spanje toenemend een gedurende een reeks van vroegere jaren ongekende rust en veiligheid, die, in vergelijking met hetgeen er welker rust en veiligheid of orde plag te heten, bewonderenswaardig is, en een niet minder bewonderenswaardige welvaart en voorspoedige voorsuitgang in stoffelijke en intellectuele belangen, die op orde in het bestuur, met klein gepaard, gegrond, aan de regering een even ogelooftje schied tot hereniging van Spanjes invloed en magt als Europeesche staat doet maken, wanneer alle industrie, den handel, zoowel als den landbouw en de fabrieken, zich er weder met jeugdige krachten ontwikkelen. Magt Spanjes regering daartevens even ridderslijk de goede trouw jegens het buitenland eerbiedigen, als het deze vernaking in Lord Palmerston veroordeeld en niet alleen krachteloos heeft gemaakt, maar tot eigene verheffing gebruikte, zoo zouden wij Spanje welker weder als nuttelykende politieke Staat zien herboren worden, zoo als het trouwens reeds tot het herstel der wereldlijke magt van den Paus bijdroeg, die om Europa's welzijn, dat in gansche wereld worden. Opmerkelijk is het, dat Spanje, van waleer iedere zegenierende *Ultra-godsdienstige* monarchale of revolutionaire partij, stroomen, bloeds door scherpresters en huurlingen deed stroomen, nu

voor het eerst eene, en wel de werkdag, weldadige, zegeniering, heeft volbragt, zonder dat een enkele dropel bloeds der talrijke tegenstanders, die in de verschillende *Ultra* partijen het onderspit hebben geleden, door scherpresters of huurlingshanden heeft gevloeid. Maar Spanje werd op het beslissende oogenblik ook door een werkelijk groot man geregeerd, door een *Narvaez*, die geene revolutie had aangeblazen als onze Maarscha bijen, om zich in het gezag te vestigen of te verheffen, die zich even min aan de eenzijdige leiding van een der onderling tegenovergestelde nitersten overgegeven heeft. Spanje werd niet de speelbal, gelijk het ongelukkige Nederland sedert 1848, van dobberaars, die met alle kleuren en partijen heulen om zich slechts in het gezag te verheffen en te bestendigen, en die alle partijen dienen of derzelver aankleving huichelen, als het hunnen eigenbaat en heerschzucht maar dient, zulks tot dat ze ontmaskerd, den aanstoot en verfoejing van allen worden; ook niet door dezulken, die de inblazing van Lord Palmerston's intrigues welgevallig zijn, om er parade mede te maken, en die zich er door laten leiden, even beginselloos, als zij in andere opzichten onzaakkundig en stelselloos blijven.

Zoo getuigt dan ook het bij uitnemenheid Roomsche Catholiek Godsdienstige Spanje, dat gewetensdwang en autocratie, wel verre van het heil der volkeren te bevorderen, die tot zelfstandiger lot rijp zijn, dezen slechts tot ondergang doemt, en dat even min geestelijke of wereldlijke despotische dwang, als revolutionaire omkeeringen van den gevestigden geschiedkundigen toestand, noch revolutionaire verbreking van wetten noodig zijn tot verhooging van het geluk der volkeren, gepaard met godsdienst-zin en beschaving, die zich onderling allen de hand leenen.

Evenwighthouders, als *Willem III*, als *Karel Albert*, als *Jellachich* en als *Narvaez*, zijn dus hoeksteen voor der volkeren welzijn geweest. Aan geen hunner kan godsdienstzin noch Vorsten troon worden ontzegd, even min als zij revolutionairen zijn geworden. Gelouterde evenwighthouders nemen dergelijken tot voorbeeld, en willen het minst van al met de verachtelijkste van alle partijchappen, met die der *dobberaars* (geheel iets anders in juiste zin dan de *trimmers* en *juste milieu*), op eenen lijn worden gesteld.

EEN OPMERKER.

ADVERTENTIEN.

(2139) * * Getrouwd:
A. RUTGERS en
J. W. VLAANDEREN.
Utrecht 15. Augustus 1850.

(2140) * * Heden overleed, aan een ongesteldheid van 10 maanden, onze waardige Broeder en Behuwd-Broeder, de Heer HENDRIK VAN ESSEVELDT, in den ouderdom van ruim 63 jaren.
Utrecht E. VAN ESSEVELDT.
15. Augustus J. G. VAN ESSEVELDT,
1850. C. G. VAN ESSEVELDT, VAN HEST.
Eenige kenngeving.

(2141) * * De bekende en onbekende schuldeischers der nalatenschap van JAN ANTHONIE DOP, Koopman in Visch, gewoond hebbende te Utrecht en aldaar overleden, worden opgeroepen tegen Maandag, den 26. Augustus 1850, des middags te twaalf ure, ten kantore van den Notaris JAN CORNELIS DWARS, aan de Mariaplaats te Utrecht ten einde aan hen te doen rekening en verantwoording van het beheer in de veraffening van gemelde onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap; en, indien er geen verzet plaats heeft, zullen, na het aanzuiveren der rekening en verantwoording, hunne schuldverdringen worden voldaan, voor zoover het bedrag der nalatenschap toereikende zal zijn. Inmiddels zal de rekening en verantwoording van het beheer van de nalatenschap toereikende den antageligen en antageligen worden. Notaris van M. 2. 1850.

Zaterdag 17. Augustus 1850, des namiddags ten 5 ure, zullen ten overstaan van den Notaris C. LENS, te Utrecht, aan het Lokaal van Publieke

